

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 28 lutego 2019 r.

Poz. 391

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 22 lutego 2019 r.

w sprawie praktycznej nauki zawodu

Na podstawie art. 120 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669 i 2245) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki i tryb organizowania praktycznej nauki zawodu;
- 2) zakres spraw określonych w umowie zawartej pomiędzy szkołą a podmiotem przyjmującym uczniów lub słuchaczy na praktyczną naukę zawodu;
- 3) przeznaczenie środków finansowych, które szkoły prowadzące kształcenie zawodowe przekazują podmiotom przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu;
- 4) kwalifikacje wymagane od osób prowadzących praktyczną naukę zawodu i przysługujące im uprawnienia;
- 5) ramowy program kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz zakres informacji, jakie umieszcza się na zaświadczeniu wydawanym po ukończeniu tego kursu.

§ 2. 1. Rozporządzenie stosuje się do uczniów i słuchaczy, zwanych dalej „uczniami”, publicznych szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe: techników, branżowych szkół I stopnia, branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych, zwanych dalej „szkołami”.

2. Rozporządzenie stosuje się odpowiednio do młodocianych pracowników, zwanych dalej „młodocianymi”, odbywających praktyczną naukę zawodu w ramach przygotowania zawodowego.

§ 3. 1. Praktyczna nauka zawodu uczniów jest organizowana przez szkołę.

2. Praktyczna nauka zawodu młodocianych jest organizowana przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

§ 4. 1. Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, a w technikum, branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej – także w formie praktyk zawodowych.

2. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 2315).

3. Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

4. Zajęcia praktyczne u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, odbywają się na podstawie:

- 1) umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą albo
- 2) umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

5. Praktyki zawodowe organizowane u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, odbywają się na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu w formie praktyk zawodowych.

6. Zajęcia praktyczne organizuje się w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

7. W przypadkach uzasadnionych specyfiką danego zawodu zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia mogą być organizowane także w okresie ferii letnich.

8. Praktyki zawodowe uczniów mogą być organizowane w czasie całego roku szkolnego, w tym również w okresie ferii letnich.

9. W przypadku organizowania, w okresie ferii letnich, praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, na podstawie umowy, o której mowa odpowiednio w ust. 4 pkt 2 i ust. 5, odpowiedniemu skróceniu ulega czas trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów odbywających te praktyki lub zajęcia.

10. Wiedzę i umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne nabywane przez uczniów na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych oraz wymiar godzin tych zajęć i praktyk określa program nauczania danego zawodu.

11. W przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia, pracodawca, w sposób określony w umowie, o której mowa w § 7, może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania, o którym mowa w ust. 10, w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane.

12. Liczba godzin zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia nie może być niższa niż:

- 1) w przypadku branżowej szkoły I stopnia – minimalny łączny wymiar godzin zajęć praktycznych określony dla branżowej szkoły I stopnia, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) w przypadku branżowej szkoły II stopnia, technikum i szkoły policealnej – 30% i nie wyższa niż 100% minimalnego łącznego wymiaru godzin zajęć praktycznych określonego odpowiednio dla branżowej szkoły II stopnia, technikum lub szkoły policealnej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy.

13. W technikum, branżowej szkole II stopnia i w szkole policealnej, które organizują zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia, łączny wymiar praktycznej nauki zawodu jest równy sumie liczby godzin zajęć praktycznych, określonej w programie nauczania, o którym mowa w ust. 10, w tym organizowanych na zasadach dualnego systemu kształcenia, i liczby godzin praktyk zawodowych, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy, w tym organizowanych na zasadach dualnego systemu kształcenia.

§ 5. 1. Dobowy wymiar godzin zajęć praktycznej nauki zawodu uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat – 8 godzin. W uzasadnionych przypadkach wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia niepełnosprawnego w wieku powyżej 16 lat dopuszcza się możliwość obniżenia dobowego wymiaru godzin zajęć praktycznej nauki zawodu do 7 godzin.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin zajęć praktycznej nauki zawodu dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin, przy zachowaniu łącznego tygodniowego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonego w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy. Przedłużenie dobowego wymiaru godzin zajęć praktycznej nauki zawodu jest możliwe tylko u tych pracodawców albo w tych indywidualnych gospodarstwach rolnych, gdzie przedłużony dobowy wymiar czasu pracy wynika z rodzaju pracy lub jej organizacji.

3. Praktyczna nauka zawodu może być organizowana w systemie zmianowym, z tym że w przypadku uczniów w wieku poniżej 18 lat nie może wypadać w porze nocnej.

4. Praktyczna nauka zawodu na statkach morskich i śródlądowych może być realizowana przez pełnienie wacht.

§ 6. 1. Praktyczna nauka zawodu uczniów i młodocianych jest prowadzona indywidualnie lub w grupach. Liczba uczniów lub młodocianych w grupie powinna umożliwiać realizację programu nauczania danego zawodu i uwzględnić specyfikę nauczanego zawodu, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, normy ergonomii i dostępności oraz przepisy wydane na podstawie art. 204 § 1 i 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.²⁾), warunki lokalowe i techniczne w miejscu odbywania praktycznej nauki zawodu, a także szczególne potrzeby uczniów lub młodocianych, w tym wynikające z ich niepełnosprawności.

2. Podziału uczniów lub młodocianych na grupy dokonuje odpowiednio dyrektor szkoły lub pracodawca, o którym mowa w § 3 ust. 2, w porozumieniu z podmiotem przyjmującym odpowiednio uczniów lub młodocianych na praktyczną naukę zawodu.

§ 7. 1. Umowę o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza daną szkołą, zwaną dalej „umową”, zawiera dyrektor szkoły z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

2. Umowa określa:

- 1) nazwę i adres podmiotu przyjmującego uczniów na praktyczną naukę zawodu oraz miejsce jej odbywania;
- 2) nazwę i adres szkoły kierującej uczniów na praktyczną naukę zawodu;
- 3) zawód, w którym będzie prowadzona praktyczna nauka zawodu;
- 4) listę zawierającą imiona i nazwiska uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu, z podziałem na grupy;
- 5) formę praktycznej nauki zawodu: zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe, i jej zakres, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia – także liczbę dni w tygodniu, w których zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawców;
- 6) terminy rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu;
- 7) prawa i obowiązki stron umowy, ze szczególnym uwzględnieniem praw i obowiązków określonych w § 8;
- 8) sposób ponoszenia przez strony umowy kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z kalkulacją tych kosztów, z uwzględnieniem § 9;
- 9) dodatkowe ustalenia stron umowy związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu, w tym sposób zgłaszania i uwzględniania wniosków, o których mowa w § 4 ust. 11.

3. Do umowy dołącza się program nauczania danego zawodu.

4. Pracodawca, o którym mowa w § 3 ust. 2, zawiera z innym podmiotem przyjmującym młodocianego na praktyczną naukę zawodu umowę o zorganizowanie dla młodocianego zajęć uzupełniających z zakresu praktycznej nauki zawodu niezrealizowanych u tego pracodawcy. Do umowy tej stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 i 3.

5. W przypadku umowy o praktyczną naukę zawodu organizowaną za granicą, dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny informację zawierającą:

- 1) miejsce odbywania praktycznej nauki zawodu;
- 2) określenie podmiotu, z którym została zawarta umowa;
- 3) liczbę uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu na podstawie tej umowy;
- 4) terminy, w jakich jest odbywana praktyczna nauka zawodu na podstawie tej umowy.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1076, 1608, 1629, 2215, 2244, 2245, 2377 i 2432.

§ 8. 1. Szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu:

- 1) nadzoruje realizację programu praktycznej nauki zawodu;
- 2) współpracuje z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu;
- 3) zapewnia ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków;
- 4) akceptuje instruktorów praktycznej nauki zawodu i opiekunów praktyk zawodowych, o których mowa w § 10 i § 11, wyznaczonych zgodnie z ust. 2 pkt 2 lub wyznacza do prowadzenia praktycznej nauki zawodu nauczycieli praktycznej nauki zawodu, zwanych dalej „nauczycielami”;
- 5) zwraca uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartość kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, z uwzględnieniem ulg przysługujących uczniom;
- 6) zapewnia uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza siedzibą szkoły, do których codzienny dojazd nie jest możliwy, nieodpłatne zakwaterowanie i opiekę oraz ryczałt na wyżywienie w wysokości nie niższej niż 40% diety przysługującej pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 7) przygotowuje kalkulację ponoszonych przez szkołę kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych.

2. Podmioty przyjmujące uczniów lub młodocianych na praktyczną naukę zawodu:

- 1) zapewniają warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu, w szczególności:
  - a) stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - b) odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy,
  - c) pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
  - d) nieodpłatne posiłki profilaktyczne i napoje przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 232 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
  - e) dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych;
- 2) wyznaczają odpowiednio nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz opiekunów praktyk zawodowych, o których mowa w § 10 i § 11;
- 3) zapoznają uczniów lub młodocianych z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy, oraz z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) nadzorują przebieg praktycznej nauki zawodu;
- 5) sporządzają, w razie wypadku podczas praktycznej nauki zawodu, dokumentację powypadkową;
- 6) współpracują ze szkołą lub z pracodawcą, o którym mowa w § 3 ust. 2;
- 7) powiadamiają szkołę lub pracodawcę, o którym mowa w § 3 ust. 2, o naruszeniu przez ucznia lub młodocianego regulaminu pracy;
- 8) zapewniają uczniom odbywającym praktykę zawodową na statkach morskich i śródlądowych dietę na zasadach uzgodnionych z armatorem;
- 9) zapewniają uczniom odbywającym praktykę zawodową na statkach morskich i śródlądowych, wyokrętowanym ze statku za granicą wskutek wypadku lub choroby, świadczenia na zasadach określonych dla załóg tych statków.

§ 9. 1. Organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę zawodu poza szkołą, zapewniają środki finansowe umożliwiające uczniom odbycie praktycznej nauki zawodu.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:

- 1) refundowanie pracodawcom wynagrodzenia instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 5, art. 33 ust. 3 oraz art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245);
- 2) refundowanie pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 2, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – w wysokości nie niższej niż 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”;
- 3) refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym, w tym także zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – do wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia;
- 4) refundowanie pracodawcom diety i świadczeń, o których mowa w § 8 ust. 2 pkt 8 i 9.

3. Dodatek szkoleniowy, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, ustala i wypłaca pracodawca.

§ 10. 1. Zajęcia praktyczne prowadzą nauczyciele.

2. Zajęcia praktyczne u pracodawców i w indywidualnych gospodarstwach rolnych mogą także prowadzić instruktorzy praktycznej nauki zawodu. Instruktorami praktycznej nauki zawodu mogą być:

- 1) pracownicy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi stanowi podstawowe zajęcie i jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin przewidzianym dla nauczycieli, albo
- 2) pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi nie stanowi podstawowego zajęcia lub jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż przewidziany dla nauczycieli, w ramach obowiązującego ich tygodniowego czasu pracy.

3. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu posiadają:

- 1) ukończony kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, którego program został przygotowany zgodnie z ramowym programem kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, określonym w załączniku do rozporządzenia, i zatwierdzony przez kuratora oświaty lub
- 2) ukończony kurs pedagogiczny, którego program został zatwierdzony przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej, lub
- 3) ukończony przed dniem 6 stycznia 1993 r. kurs pedagogiczny uprawniający do pełnienia funkcji instruktora praktycznej nauki zawodu, lub
- 4) w przypadku praktycznej nauki zawodu odbywanej na statku morskim lub śródlądowym – ukończone szkolenie dydaktyczne dla instruktora, potwierdzone świadectwem przeszkolenia dydaktycznego dla instruktora wydanym przez dyrektora urzędu morskiego, lub
- 5) przygotowanie pedagogiczne wymagane od nauczycieli, lub
- 6) kwalifikacje wymagane od nauczycieli praktycznej nauki zawodu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1–5, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, którzy spełniają co najmniej jedno z wymagań określonych w ust. 3 pkt 1–5, posiadają ponadto:

- 1) tytuł zawodowy w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, i co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, oraz:
  - a) świadectwo ukończenia technikum, branżowej szkoły II stopnia, technikum uzupełniającego lub szkoły równorzędnej lub
  - b) świadectwo ukończenia szkoły policealnej lub dyplom ukończenia szkoły pomaturalnej lub policealnej, lub

- 2) tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, i co najmniej czteroletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, oraz:
  - a) świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum zawodowego, liceum technicznego, liceum profilowanego, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego lub
  - b) świadectwo ukończenia technikum, branżowej szkoły II stopnia i technikum uzupełniającego, kształcących w innym zawodzie niż ten, którego będą nauczać, lub
  - c) świadectwo ukończenia średniego studium zawodowego, lub
- 3) dyplom ukończenia studiów:
  - a) na kierunku odpowiednim dla zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, lub
  - b) na innym kierunku niż odpowiedni dla zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej czteroletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, lub
- 4) tytuł zawodowy w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, i co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, oraz świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia, lub
- 5) tytuł mistrza w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, którego będą nauczać.

5. Osoba, która ukończyła kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu tego kursu, wydane na podstawie dokumentacji kursu, która zawiera:

- 1) program nauczania;
- 2) dziennik zajęć;
- 3) protokół z przeprowadzonego zaliczenia.

6. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 5, zawiera:

- 1) imię i nazwisko uczestnika kursu oraz datę i miejsce jego urodzenia;
- 2) numer PESEL uczestnika kursu, a w przypadku osoby, która nie posiada numeru PESEL – numer dokumentu potwierdzającego jej tożsamość;
- 3) nazwę kursu;
- 4) wymiar godzin kształcenia na kursie;
- 5) nazwę i adres podmiotu prowadzącego kurs;
- 6) termin, w jakim odbył się kurs;
- 7) datę wydania zaświadczenia;
- 8) informację o zatwierdzeniu kursu przez właściwego kuratora oświaty;
- 9) numer zatwierdzenia, o którym mowa w pkt 8.

§ 11. 1. Praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk zawodowych, którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

2. Praktyki zawodowe organizowane w podmiotach innych niż wymienione w ust. 1 są prowadzone pod kierunkiem nauczycieli.

§ 12. 1. Pracodawca, u którego jest organizowana praktyka zawodowa uczniów, może zwolnić częściowo lub całkowicie opiekuna praktyk zawodowych od świadczenia pracy wynikającej z umowy o pracę ze względu na specyfikę działalności prowadzonej przez pracodawcę lub liczbę uczniów odbywających praktykę zawodową. Za czas częściowego lub całkowitego zwolnienia od świadczenia pracy opiekunowi praktyk zawodowych przysługuje wynagrodzenie miesięczne obliczone jak za urlop wypoczynkowy.

2. W przypadku gdy opiekun praktyk zawodowych nie został zwolniony od świadczenia pracy, pracodawca ustala i wypłaca opiekunowi praktyk zawodowych dodatek szkoleniowy w wysokości nie niższej niż 10% przeciętnego wynagrodzenia.

3. Opiekun praktyk zawodowych może otrzymać od pracodawcy za okres prowadzenia praktyk zawodowych premię w wysokości nie niższej niż 10% przeciętnego wynagrodzenia.

4. Do opiekunów praktyk zawodowych prowadzonych na statkach morskich i śródlądowych stosuje się przepisy ust. 1 i 3.

5. Opiekunowi praktyki zawodowej prowadzonej na statku morskim lub śródlądowym, bez względu na strefę pływania, dla którego opieka nad uczniami stanowi podstawowe zajęcie, przysługuje dieta na zasadach uzgodnionych z armatorem.

6. Opiekunowi praktyki zawodowej prowadzonej na statku morskim lub śródlądowym, dla którego opieka nad uczniami stanowi dodatkowe zajęcie, przysługuje dodatek w wysokości określonej w ust. 2.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2019 r.

Minister Edukacji Narodowej: *wz. M. Machałek*

RAMOWY PROGRAM KURSU PEDAGOGICZNEGO DLA INSTRUKTORÓW PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

1. Nazwa formy kształcenia

Kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu.

2. Czas trwania, liczba godzin kształcenia i sposób jego organizacji

Kurs obejmuje zagadnienia z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki oraz umiejętności dydaktycznych w łącznym wymiarze 48 godz., w tym:

- 1) zagadnienia z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki – łącznie 40 godz.;
- 2) umiejętności dydaktyczne – 8 godz.

Zajęcia z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki są realizowane zgodnie z harmonogramem opracowywanym indywidualnie na każdy kurs. Zajęcia są prowadzone metodami aktywizującymi z położeniem nacisku na osiągnięcie przez uczestników szkolenia niezbędnych umiejętności przydatnych w prowadzeniu zajęć w ramach praktycznej nauki zawodu.

Umiejętności dydaktyczne są organizowane w środowisku pracy na konkretnych stanowiskach pracy oraz poza środowiskiem pracy w salach dydaktycznych z udziałem instruktora praktycznej nauki zawodu, który na przykładzie wybranego zawodu demonstruje przebieg zajęć praktycznych, omawia ogólne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i przepisów przeciwpożarowych, przeprowadza pokaz wykonania danej czynności oraz przeprowadza symulację części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie/egzaminu zawodowego. Na zakończenie kursu przeprowadza się egzamin i ewaluację.

3. Cel kształcenia

Nabycie przez uczestników wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki niezbędnej do wykonywania zadań instruktora praktycznej nauki zawodu.

4. Plan nauczania określający nazwę zajęć oraz ich wymiar

Lp.	Zakres treści realizowanych zajęć – dział programowy	Liczba godzin	Uwagi
1	Podstawy pedagogiki ze szczególnym uwzględnieniem pedagogiki pracy	5	
2	Elementy psychologii w komunikacji i relacjach „instruktor – osoba ucząca się”	8	
3	Metodyka praktycznej nauki zawodu	27	
4	Umiejętności dydaktyczne	8	realizowane w środowisku pracy oraz poza środowiskiem pracy
5	Razem	48	

5. Treści nauczania w zakresie poszczególnych zajęć i opis efektów kształcenia**1) Podstawy pedagogiki ze szczególnym uwzględnieniem pedagogiki pracy**

Lp.	Zakres treści realizowanych zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia – osoba ucząca się po ukończeniu kursu potrafi:
1	Zakres i zadania pedagogiki pracy; Kształcenie i wychowanie: przedzawodowe, prozawodowe i zawodowe; Aktywność zawodowa, doksztalcanie i doskonalenie oraz dalsze kształcenie	1	– określić zakres i zadania pedagogiki pracy, – opisać przedmiot kształcenia i wychowania przedzawodowego, prozawodowego i zawodowego, – określić funkcje doradztwa zawodowego, – wskazać możliwości dla dalszego kształcenia
2	Akty prawne regulujące zasady rozwiązywania problemów	1	– zidentyfikować ustawowe zadania nauczyciela w zakresie

	pedagogicznych – dydaktyka, opieka, wychowanie; Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego; Typy szkół i form, w jakich może być organizowane kształcenie zawodowe		dydaktyki, opieki i wychowania, – opisać funkcje klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, – określić typy szkół prowadzących kształcenie zawodowe i innych form kształcenia zawodowego
3	Podstawy prawne organizowania praktycznej nauki zawodu; Kodeks pracy – dział IX – Zatrudnianie młodocianych i inne akty prawne dotyczące zatrudniania młodocianych	2	– określić zasady organizacji praktycznej nauki zawodu, – wskazać zadania instruktora praktycznej nauki zawodu, – określić zasady zatrudniania młodocianych pracowników
4	Instruktor praktycznej nauki zawodu w systemie edukacji: zadania, odpowiedzialność; Zasady postępowania – etyka w wykonywaniu zadań instruktora praktycznej nauki zawodu	1	– opisać sylwetkę zawodową instruktora praktycznej nauki zawodu, – wskazać zakres odpowiedzialności instruktora praktycznej nauki zawodu, – sformułować kodeks etyczny instruktora praktycznej nauki zawodu
5	Razem	5	

2) Elementy psychologii w komunikacji i relacjach „instruktor – osoba ucząca się”

Lp.	Zakres treści realizowanych zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia – osoba ucząca się po ukończeniu kursu potrafi:
1	Okresy rozwojowe człowieka a możliwości i potrzeby w zakresie uczenia się	1	– wskazać okresy rozwojowe człowieka, w których może zdobywać zawód lub

			<p>przekwalifikowywać się,</p> <ul style="list-style-type: none"> – określić potrzeby i możliwości osoby uczącej się w zakresie uczenia się w różnych okresach rozwojowych, – określić sposoby wsparcia uczenia się w różnych okresach rozwojowych
2	Stres w edukacji – znaczenie i zarządzanie stresem	2	<ul style="list-style-type: none"> – zdefiniować stres, – ocenić sytuację stresową, – dobrać sposób pokierowania sytuacją stresową dla osiągnięcia oczekiwanego efektu w pracy z osobą uczącą się
3	Konflikt – analiza i zarządzanie konfliktem	2	<ul style="list-style-type: none"> – zdefiniować konflikt, – określić źródło konfliktu, – wskazać przykładowe zasady zarządzania konfliktem w pracy z osobą uczącą się
4	Diagnozowanie możliwości i potrzeb osoby uczącej się	2	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzić obserwację osoby uczącej się w celu zdiagnozowania jej możliwości i potrzeb; – sformułować wnioski z obserwacji do planowania pracy z osobą uczącą się
5	Motywowanie osoby uczącej się do nauki	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać sposoby motywowania osoby uczącej się do podejmowania i realizowania zadań praktycznej nauki zawodu, – określić znaczenie reguł, ustaleń i umów w motywowaniu,

			– określić i ocenić znaczenie kary i nagrody w motywowaniu
6	Razem	8	

3) Metodyka praktycznej nauki zawodu

Lp.	Zakres treści realizowanych zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia – osoba ucząca się po ukończeniu kursu potrafi:
1	Przedmiot i zadania metodyki kształcenia zawodowego	1	– określić przedmiot i zadania metodyki kształcenia zawodowego, – wskazać zakres zadań dla metodyki praktycznej nauki zawodu
2	Podstawy programowe kształcenia w zawodach, ich rola w planowaniu i organizowaniu praktycznej nauki zawodu; Podstawa programowa kształcenia ogólnego – powiązania z kształceniem zawodowym; Kompetencje społeczne	2	– określić funkcje podstaw programowych kształcenia w zawodach, – wskazać elementy składające się na strukturę podstawy programowej kształcenia w danym zawodzie w kontekście planowania praktycznej nauki zawodu, – zinterpretować wybrane elementy podstawy programowej kształcenia w danym zawodzie w kontekście realizacji praktycznej nauki zawodu, – określić powiązania podstawy programowej kształcenia w danym zawodzie z podstawą

			programową kształcenia ogólnego dla kształtowania kompetencji kluczowych
3	Zasady nauczania – uczenia się	2	<ul style="list-style-type: none"> – zinterpretować zasady realizowane przez nauczyciela (poglądowości, samodzielności, wiązania teorii z praktyką, przystępności), – zinterpretować zasady realizowane przez uczącego się (świadomości i doniosłości, wykorzystywania doświadczeń, wzorca), – wskazać przykładowe sposoby wykorzystania zasad nauczania w realizacji zadań praktycznej nauki zawodu
4	<p>Cel kształcenia w edukacji;</p> <p>Klasyfikacja celów;</p> <p>Cel kształcenia a wymagania programowe</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> – zdefiniować cel w edukacji, – sklasyfikować cele w edukacji, – sformułować przykładowe cele kształcenia dla wskazanego zawodu na podstawie podstawy programowej, – sformułować cel kształcenia jako wymaganie programowe, – zastosować zasady operacjonalizacji celów w wybranym zawodzie dla warunków realizacji praktycznej nauki zawodu
5	<p>Materiał nauczania a tematyka zajęć edukacyjnych;</p> <p>Funkcja informacyjna;</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady formułowania tematyki zajęć edukacyjnych – dobierania materiału nauczania,

	Funkcja motywująca; Zasady formułowania		<ul style="list-style-type: none"> – ustalić znaczenie tematu zajęć edukacyjnych, – sformułować przykładowe tematy zajęć edukacyjnych w pracy zadaniowej osób uczących się
6	Wyposażenie technodydaktyczne – organizacja edukacji zawodowej; Stanowisko pracy jako stanowisko szkoleniowe	2	<ul style="list-style-type: none"> – określić znaczenie mediów i środków dydaktycznych w edukacji, – zaplanować wyposażenie i organizację stanowiska pracy dla celów edukacyjnych, – dobrać wyposażenie do wykonania zadania na stanowisku pracy, – wskazać znaczenie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w pracy na stanowisku pracy, – ocenić wyposażenie przykładowego stanowiska pracy dla celów szkoleniowych
7	Planowanie zadań do wykonania przez osobę uczącą się	2	<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnić, w oparciu o podstawę programową kształcenia w wybranym zawodzie, przykładowe zadania do samodzielnego wykonania przez osobę uczącą się, – wyodrębnić, w oparciu o podstawę programową kształcenia w wybranym zawodzie, przykładowe zadania do wykonania przez osobę uczącą się w grupie (we

			<p>współpracy) z innymi osobami,</p> <ul style="list-style-type: none"> – sformułować polecenia do wykonania przykładowych zadań, – dobrać miejsce, sprzęt i inne materiały do wykonania zadania, – wskazać zasady kontroli (w tym samokontroli) podczas wykonywania przykładowego zadania
8	Metody i formy pracy w kształceniu praktycznym	2	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przebieg przykładowych zajęć praktycznych, – scharakteryzować przykładowe metody stosowane w kształceniu praktycznym, – dobrać metodę kształcenia do tematyki zajęć, możliwości organizacyjnych, czasu przewidzianego na realizację i przewidywanych możliwości osoby uczącej się, – zaplanować zrealizowanie zajęć z zastosowaniem wybranych metod, – opisać techniki pracy stosowane w praktycznej nauce zawodu, – dobrać technikę pracy do zastosowanej metody, tematyki i oczekiwanego efektu wykonania zadania
9	Planowanie zajęć praktycznej nauki	2	<ul style="list-style-type: none"> – opisać strukturę scenariusza

	zawodu i planowanie dnia pracy – scenariusz		<p>zajęć edukacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaprojektować scenariusz dla wybranych zajęć praktycznych, – zaprojektować scenariusz dla dnia pracy młodocianego pracownika odbywającego naukę zawodu w zakładzie pracy, – opracować materiały niezbędne do zrealizowania zajęć zgodnie z zaprojektowanym scenariuszem
10	Instrukcja stanowiskowa	1	<ul style="list-style-type: none"> – określić funkcje instrukcji stanowiskowej, – zaprojektować instrukcję dla przykładowego stanowiska pracy
11	Karta pracy (arkusz roboczy) w organizacji praktycznej nauki zawodu	1	<ul style="list-style-type: none"> – określić rolę karty pracy (arkusza roboczego) w organizacji praktycznej nauki zawodu, – zaprojektować przykładową kartę pracy (arkusz roboczy)
12	<p>Ocenianie w realizacji zajęć praktycznej nauki zawodu;</p> <p>Metody sprawdzania wiedzy i umiejętności;</p> <p>Kryteria oceniania;</p> <p>Informacja zwrotna w ocenianiu</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> – określić formalne wymagania dla oceniania szkolnego i oceniania w kształceniu ustawicznym, – opisać metody sprawdzania wiedzy i umiejętności w praktycznej nauce zawodu, – określić rolę kryteriów oceniania,

			<ul style="list-style-type: none"> – sformułować informację zwrotną dla przykładowej sytuacji oceniania, – zastosować ocenę szkolną w odniesieniu do przykładowej sytuacji, odpowiedniego wymagania programowego i szkolnych zasad oceniania
13	Lista kontrolna we wspieraniu wykonania zadania i samoocenianiu	1	<ul style="list-style-type: none"> – przeanalizować przykładową listę kontrolną, – zaprojektować listę kontrolną do wybranego zadania realizowanego przez osobę uczącą się
14	Program nauczania zawodu: 1) funkcje i zasady konstruowania; 2) struktura; 3) wymagania prawne	2	<ul style="list-style-type: none"> – określić funkcje programu nauczania zawodu, – sformułować przykładowe postanowienia dla poszczególnych elementów programu nauczania zawodu w odniesieniu do praktycznej nauki zawodu
15	Modyfikacja przykładowego programu nauczania zawodu	1	– określić zasady modyfikacji programu nauczania zawodu
16	Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie/egzamin zawodowy; Egzamin czeladniczy – zasady przeprowadzania egzaminu	2	<ul style="list-style-type: none"> – przeanalizować procedury egzaminacyjne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie/egzaminu zawodowego, – przeanalizować zadania egzaminacyjne z informatora o egzaminie potwierdzającym

			<p>kwalfikacje w zawodzie/egzaminie zawodowym, – określić wymagania dla zdania egzaminu potwierdzającego kwalfikacje w zawodzie/egzaminu zawodowego, – określić zasady przeprowadzania egzaminu czeladniczego</p>
17	<p>Dokumenty szkolne: 1) szkolny plan nauczania; 2) plan dydaktyczny nauczyciela – program nauczania; 3) dziennik lekcyjny; 4) arkusz ocen</p>	1	<p>– zinterpretować postanowienia zawarte w szkolnym planie nauczania, – dokonać wpisów w dzienniku lekcyjnym, – opracować plan dydaktyczny nauczyciela dla praktycznej nauki zawodu, – nazywać zajęcia zgodnie ze szkolnym planem nauczania i arkuszem ocen</p>
18	Razem	27	

4) Umiejętności dydaktyczne

Lp.	Zakres treści realizowanych zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia – osoba ucząca się po ukończeniu kursu potrafi:
1	Symulacja przebiegu przykładowych zajęć praktycznych	3	– zademonstrować przebieg przykładowych zajęć praktycznych
2	Pokaz z objaśnieniem w kształceniu praktycznym	2	– przeprowadzić pokaz wykonania konkretnej czynności na stanowisku pracy

3	Ocenianie wykonanego zadania	2	– ocenić zaobserwowane wykonanie konkretnej czynności lub zestawu czynności na stanowisku pracy lub przeprowadzić symulację części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie/egzaminu zawodowego i ocenić zgodnie z kryteriami szkolnymi i zgodnie z zasadami egzaminacyjnymi
4	Zachowanie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i przeciwpożarowych na stanowisku pracy	1	– ocenić przygotowanie stanowiska pracy pod kątem bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i przeciwpożarowym
5	Razem	8	

6. Sposób i forma zaliczenia

Kurs kończy się egzaminem złożonym z części pisemnej i praktycznej.